

ПОЗИТИВ

Никола Маловић

ДЕСЕТ (НЕ)СНИМЉЕНИХ ФОТОГРАФИЈА

или: Greetings from Boka Kotorska

Књижара „Уликс”, Калета од умидеце, Котор, Стари град. За пултом послује млада жена с орглицом од морског јежа; десет златних линија што сежу од рупице у средини рефлектују свјетлост и лијепа Драгана из Фото Партелија, што подуже већ стоји на улазном каменом степенику некадашње барокне зграде из 1666, никако да сачини снимак дигиталним апаратом. Власник „Уликса”, не желећи новаца, наручио је the best shot за нови туристички CD-проспект, и Драгана се намјешта, гура сталак с мапама града у страну, ослања се на довратак, неодлучна одакле да овековјечи призор, јер, много је свјетлости, а и нарочито јој смета кад је сиромашни рибари, одвојени тек параваном невидљивим за туристе, сваки пут из сусједне радње с рибоматеријалом, уз наглашене краткосилазне акценте – зову по имену. У тим тренуцима Драгана постаје Драгана, најотровнија риба у Боки!

Shit! каже Драгана. Жену за пултом фотографала је у тренутку када ова држи длан на десном образу и када кроз прсте постају видљиви трачци крви на фином кодак ткиву Foto Partelija. *Шта ћу*, очима каже продавачица, *исход мене су гаске, а исход ових сџари бунар: да њој ијеш – умро би од њечног њалога заосџалог иза боџиње Сезоне, а да свима у њој води рођеним комарцима доусџиши да њију њо слободној вољи – може ли се?!*

Драгана је начинила промотивну фотографију у тренутку када је један купац понудио марамицу, други рубац продавачици, и када се тиме ослободио централни простор око пирамиде на којој су поређана стајала нова издања. На фотографији се видио и четврти који, леђима окренут Драгани и младој жени, у дну књижаре, из полице иза које је било велико огледало, лупом разгледа ново „Уликсово” издање *Oguseje*.

Када је Теодора, продавачица, долазећи следећег дана на посао, успут, у *Foto Parteliji* на Тргу од оружја платила 10 €, и, за заиста квалитетну фотографију добила најминималнији кусур, могла је да опази и ово: да се у огледалу, сем једине књижаре у ентитету – види и малено око приде. Оно је тиховало иза Драганиних леђа, невидљивих у том про-туристичком фото-моментину. Рибари изашли из сусједне продавнице, кроз удицом сачињен отвор у аверсу, кроз папирнате очи Џорџа Вашингтона посматрали су најскупљом рибом вајани Драганин баск. Рачунајући, исправно, да у граду постоји и друга продавница књига, црквених, уз Светог Николу, приказали су свој неопорезиви дио прихода. Продали су тога дана свега кило гавуна, народне рибе, ситне дивљачи. Главнину сезонске зараде инкасирали су инострани велетрговци смрзнутом крљуштоликом робом.

На Тргу од оружја, 13 чланица женске невладине организације АНИМА извеле су пероформанс. Свукле су се, мало савиле ноге у коленима и рукама рашириле усмине. Тада је свака, увјежбано помије-рајући кукове, по зиду Кнежеве палате урином написала своје.

Јапанци су уснимили www.kotor.com прије неголи су та писмена испарила.

Прво се почетком љета пође на Плаве хоризонте. То је пјесковита плажа на Тиватској ривијери, идилична увала заправо. Голих ту нема на ситној пржини. Има их по ободу, по камењару. Никад се не могу опазити двије сисе или два цијела дијела скротума. Скривају се у процјепима иза лиснатог камена, оног који би, да није наопштрен таласима, био нарочито добар за градњу. Ту се негдје ваља уставити, под медитеранским бором овим оним, или у сјени миришљаве макије, ваља – скинути гаће и бити налик осталима. Онда се на ноге навуку пераја, а на главу маска. Наравно, упутно је тада личити на Посејдона, јер да није ручног трозупца, барабар кад и посуде налик кофи, иницирани никад не би успио да убере јежеве. А јежева има, и те како, у сваком дјелићу увале.

Скупљача јежева – прије или касније обично попризове горе, под бор или под жбун, каква инострана туристкиња загледана у азур-

не свјетлости и сјене. А сјене се голих рониочевих муда добрано протежу од момента када скочи до момента када прихвати позив. Ако се предигра и одигра на постељи од медитеранског миришљавог биља, то не значи да ронилац неће, у становитом трену, залепршати оним перајама, те да гошћу неће, притврђену уз своје тијело удом, пренијети до воде. И ту онда настаје цијели survival спектакл, јер се сјеме, просуто из роднице ове или оне, стане ширити у складу с тренутним струјама. Какогод, приобалне рибице, гљаре, гуљочи, шпарови, хоботнице ријетко, али прије свих хитрих кантори – стану да тргају линије у води прожетих протеинских нити, стану да једу сперму, да је откидају ситним чељустима чак и кад, некаквој воденој вуни подобра, попада по иглицама свеприсутних јежева. Чак и тада, ронилац ваља да из сјене властите сјене трозупцем одваја од камените подлоге јежеве, да их зналачким покретом похрањује у кофу. Ваљало би и да је кофа плаве боје да младице залегле по околишу не помисле како је обнаженом рониоцу важнији улов у води од, доцнијег, улова над водом.

И онда ваља чекати најмање девет мјесеци.

Негдје у хладном јануару, у стађуну кад вјетар разноси сјеме ода жудње свих приморских жена којима су мужеви обично на бродовима, требало би установити каква је, до тог трена, била учинковитост, прво мрава, потом јесењих киша – и на крају зимског вјетра за којег се у Заливу зна да и на живом и на мртвом зна пребројати све кости.

Јежеви, они који су из хеликоптера смимљени туристичком камером у мјесецима бер –р-, тада су само љуштуре, само оквир минулог животворног љета.

Заротираним дијамантом у бушилици замашне снаге тада ваља одрубити Аристотелову лампу, наиме оних пет кречњачких зубаца у љуштури, и љуштуру, тада, ваља напунити топљеним силиконом.

Прије неголи се стилизовани јежеви прошепуре наступајућег љета на орглици као један од ријетких уникатних сувенира с Обале, још ваља течним златом извући линије. Ако сваки морски јеж има пет засебних цјелина, за очекивати је да имају и по пет златних линија.

Али, не, свједоче актуелне фотографије: сваки сувенирски јеж има управо десет линија извучених, почев од природне рунице у средини до половине спољашњег дијела љуштуре. Тек тада, симетрично када је, сунце пристаје да пркоси сваки пут када се власница реченог накита појави у фокусу, макар и случајног, сезонског фотообјектива.

На Тргу од кина, тринаест чланица женске невладине организације АНИМА извеле су пероформанс. Свукле су се, мало савиле ноге

у кољенима и рукама рашириле усмине. Тада је свака, увјежбано помијерајући кукове, по плочнику урином написала своје.

На наговор Писца који често вижитаје Котор, Петар је отишао до копирице да би длан положио на плочу. Док је размишљао о судбини, учинило му се да је справа помало прљава, али није правио питање. У радњи му се одузело 10 с, а у пошти на Тргу од поште 20 с – за маркицу и коверту у коју је похранио двапут пресавијени лист с линијама длана.

Изнад Трга од оружја опазио је два авиона за гашење пожара. Један је иза себе вукао комерцијалну рекламу *Амаре маре – Оригинална Морска Воба*, а други www.skalaradio.kotor.com. Ожеднио је намах од двоструке врућине, љетње и пожарне, па пође Калетом шкурором до Трга Бокешке морнарице, до тамошње продавнице.

– 8 600782 027008... 8 600102 725249, опет? – као за себе рече продавачица.

– Молим?

– Ти, Петре, мора да имаш неки велики проблем.

– Немам.

– Имаш.

– Немам.

– Имаш, имаш.

– Не: немам, немам!

– Је л' да?! А зашто си поред кока-коле опет купио десет ролни тоалет папира Rex-а, двослојног, 100% целулоза...? Да ти ја кажем, све ти је то на нервној бази. И, молим те, слједећи пут у продавницу дођи чистих руку. Кад на длану има прашине или шпоркеце какве друге, оптички читач тешко може сликати бар-код.

На Тргу од салате, тринаест чланица женске невладине организације АНИМА извеле су пероформанс. Свукле су се, мало савиле ноге у кољенима и рукама рашириле усмине.

Теодора је била навикла да јој једном седмично, када је у луку пристајао брод Tropical Coast, у бутигу навраћају астомати, блеми, – апистизи, рибоглавци, скиноподи, цефалиси, онокентаури, лолигомати и скотови. Спрам свих њих речено јој је да буде услужна, предусретљива, та! Котор је то, туристи су по сриједи.

Заиста, један је од астомата, сочивима са знаком € и € погледао у Теодору и пожелио да купи мапу града. *One euro*, рекла је Теодора. *Oh, that much?*, рекао је астомат.

Утолико, у књижару је улетио грбави Иван. *Замисли*, рекао је, *ријешили смо проблем како да за „Хамлеџа“ обезбиједимо лобању. Ох*, рекао је астомат тапшући Ивана по грби. *Ни...*, кисело се осмјехујући узвратио му је Иван, у недоумици да ли да, зарад Теодоре и, зарад тога што је *Коиоранин*, истрпи астоматова очигледна миловања. *Слушај*, наставио је скупљених кољена док га је астомат препињавао по препонама, *с-слушај, галебови су и мрави појели оног шћо се почетком сезоне изгубио и шћо је лиисао од жеђи у Калетји брушћулин. И по којега..., дану!!!! и по којега нико није..., мри! никад дошао...*

Један од астомата, сочивима са знаком € и € у Теодоре је купио мапу града. *Оне еуро*, поновила је Теодора. *Оне еуро is, ох, ОК*, рекао је посјетитељ. Затим је преко каменог степеника некадашње барокне зграде из 1666. иступио и отишао у цјелодневни обилазак которског Старог града.

На Тргу од брашна, тринаест чланица женске невладине организације АНИМА извеле су пероформанс.

Најважније је питање, говорио је водич Јован на централном и највећем Тргу од оружја, да ли ћете успјети да забиљежите највећу од свих атракција: када водитељ популарне емисије Скала Радија, 102 фм, Лутајући Бокел, пролети понад града попривржаван за ноге једног од најдебљих, тиме и најснажнијих заливских галебова. Зашто то говорим? Зато што је посљедњих година учестало питање, не само у бокоторској јавности, постало ово: како се, дебото, може знати да је неко, некад, негдје, у Старом граду пожелио да Медитеран доживи уз употребу становитих хемијских катализатора. Да је неко тад и тад некога силовао. Опљачкао. Убио. То што се налазимо на Тргу с преко стотину искључиво у зелену боју опитураних шкура, пред барокним Стубом срама, пред барокном Сат кулом, под сјеном барокних палата Бизанти и Бескућа, подно барокне Кнежеве палате, ништа је поредили се с чињеницом да ће, колико док траје ова тура, Лутајући Бокел пролетјети и с висина вас фотографати, е да би имао материјала за своју свакодневну радијску причу. Стога, кроз Котор вам отселе ваља скромно, чедно, културно, да се не би догодило да се нађете у фокусу бокешких ћакула или у полицији, да се не би догодило да вас на интернетском мору промовисане пронађу ваши најближи, или, што би, сложићете се било горе, ваши претпостављени. Предлажем да сада пођемо десно, према Тргу од катедрале преко Трга од брашна, а потом, до Поморског музеја Боке Которске. У сувенирници Поморског музеја можете пазарити уникатне сувенире, стилизоване јежеве или Ориги-

налну Морску Воду, а након тога, имамо паузу до 5 поподне. Желио бих нагласити како се многи посјетитељи до овог уреченог термина изгубе у староградском лавиринту, те како никад не дођу на Трг од рибе. Замолио бих вас, у том контексту, да пођете до књижаре „Уликс” и да тамо пазарите прецизне мапе града... У Калети од интернета, на коју ћемо наићи ускоро, можете провјерити вашу електронску пошту.

Перформанс се окончао на врелом Тргу од млијека. www.kotor.com, писало је. И престало да постоји. Била је то слика тешка, запарна, слика смрти туризма.